

A woman wearing a white abaya and a lace-trimmed top is holding a white plate with a scalloped edge. The plate contains several pieces of golden-brown baklava. She is also holding a white ceramic bowl in her other hand. The background is a soft, light color.

Moj ramazan

EDUKATIVNI MAGAZIN • BROJ 3 • TUZLA • MAJ 2019. • RAMAZAN 1440.

Moj ramazan

EDUKATIVNI MAGAZIN

Izdavač

Odjel za brak i porodicu Muftijstva tuzlanskog
Udruženje Sumejja u Bosni i Hercegovini

Za izdavača

Hasiba Saračević

Glavna urednica

Amina Đulović

Izvršna urednica

Emira Kavazović

Savjet magazina

Azra Fazlović
Azra Hasanović

Redakcija

Edina Mujkić
Edina Tokić
Elmedina Osmić Brzović
Medhija Husić-Muhamedbegović
Mihreta Okanović
Šemsa Šabanović

Lektor

Nedim Alić

Tehničko uređenje i dizajn

Elvedin Kozarević

Štampa

OFF-SET d.o.o.

Za štampariju

Sadika Murić

Besplatan primjerak

Sadržaj

Emira Kavazović
POST JE NAŠ ŠTIT 4

Mihreta Okanović
UČENJE
KUR'ANA 6

Edina Tokić
A NIKADA NISAM, KADA
SAM TI MOLBU UPUTIO,
NESRETAN OSTAO 9

Medhija Husić-Muhamedbegović
RAMAZAN KAO
PRILIKA ZA JAČANJE
MEĐULJUDSKIH ODNOSA 12

Edina Mujkić
NAŠI
DUNJALUČKI
UKRASI 14

Elmedina Osmić Brzović
IZMEĐU DVA
RAMAZANA 17

KO NAM MOŽE
REĆI KO SMO? 22

PITANJA I ODGOVORI 23

FETVA REISU-L-ULEME
O ZEKATU I
SADEKATU-L-FITRU 24

Umjesto uvodnika

piše
Hasiba Saračević

„Jel' to, majko, opet svanulo i sehur proš'o?"

„Dan dug, dijete moje, valja u školu ići, a kad se vratiš, kućni poslovi čekaju, za avdesta vodu donijeti, hladne vode sa studenca za jutar donijeti, saprati kaldrmu ispred kuće, ponjavu pružiti da musafiri čistih tabana kroče nam u kuću.”

„Ali, majko!”

„Bog će tebi oprostiti”, prozbori želeći me utješiti ili ubijediti. U njenom glasu osjetih kraj razgovora.

E, pa ja ću probati!

Klanjah sabah na kaza, po riječima moje nane, i zaputih se u školu. Jutro je, pa nije teško.

Vijugavom stazom stigoh do škole i priključih se koloni malenih glava koje su trabunjale prema učionici, još uvijek trljajući sanjive oči i zijevajući na sva usta.

Naša učionica bi jutrom bila svježja, a kako bi učiteljica duže pričala i časovi prolazili, sunce nas je sve pržilo i u najskrivenijim dijelovima, posebno u sedmicama juna, pred smiraj školske godine.

Nismo se smjeli vrpolti, a žaliti još manje.

Na odmoru vršnjaci halapljivo pojedše užinu, te se udaljili da nešto iz Čitanke ponovim.

Školsko zvono me trznu i opomenu da je nastava završena.

Zabacih torbu na rame i nestaduh u gomili veselih glavica, a na stepeništu se odvojih i kako to obično biva, idem sama jer moram što prije stići kući. Skoro da sam u sekunde mogla preračunati kad ću ugledati kućni prag. Takav kakav je, al' moj. I na njemu predahnuti, tajne šapnuti.

Sunce je uveliko odskočilo, vidim po cvijeću koje hudi. Kao sprženo.

Samo ramazanom bi prije ezana sa munare odjekivao umilan glas:

*Velik Ti si, Bože Silni,
O Ti Koji svemir stvori
nebo, zemlju, sunce, mjesec*

Ramazanska priča

*i na nebu zvijezde goriiii
Allah, Allah, Allah, Allah.
Allah, Aziz Allah ...*

Kako su riječi odzvanjale i jedna za drugom svijale se u krošnjama ponad mezarja i tu šaputale ...

Kada bih prolazila u mejtef, imala sam osjećaj da su te riječi žive, da me prate.

A poslije ovih riječi ezan s munare pozivao je vjernike da odlože alate i odmore umorne ruke, te umiju postom obojena lica.

Mogu ja to, čuh šapat duše i srce mi se svjetlom ispuni.

Zategnuh ćilime, postavih sinije i činije, prekrih ih boščama, ubrah nekoliko struka miloduha...

Mala rezbarena vaznica se nađe na prozoru sa draperijama i malenim rezicama.

Zamahnuh brezovom metlom i kaldrma se ukaza, a po njoj glatko kamenje ugrijano suncem.

Uskoro će ikindija, razgovaram sebe i grabim ibrike. Treba vode za avdesta, iftara, kupanja, pranja...

Treba se vratiti nekoliko puta i sipati...

Sjenka je dobila oveći oblik. Znači da smo blizu...

Avlija saprana, ponjava prosrta, cvijeće umiveno. Pita u demirliji prelivena maslom i kajmakom. Slatku halvu s pekmezom donijeće tetka.

Za nekoliko trenutaka ukazaše se čarobne svjetilke na seoskoj džamiji i ezan se zaori.

Prinesoh rosan ibrik i nasuh čašu vode, koja ramazanom dobije magičan ukus. Prožima cijelim tijelom. U Tvoje ime postih... I iftar, i majka, i musafiri, i kuća ispuniše se mirisom pobožnosti...

Nana bi govorila da će ramazan za trides'pet godina opet biti u junu.

I bio je. Ali ni nalik.

Post je naš štit

piše Emira Kavazović

Ovjernici, propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da biste se grijeha klonili, i to neznatan broj dana; a onome od vas koji bude bolestan ili na putu – isti broj drugih dana. Onima koji ga jedva podnose – otkup je da jednog siromaha nahrane. A ko drage volje da više, za njega je bolje. A bolje vam je, neka znate, da postite. (El-Bekare, 183, 184)

Odluke ramazanskog posta

Postiti je dužan svaki musliman koji je punoljetan, pametan, zdrav i ako je tokom ramazana kod kuće. Post budi u čovjeku osjećaj prema siromahu, jer samo gladan može razumjeti gladnog. Postom čovjek ojačava svoju dušu i privikava je na strpljenje.

Nijet srca da ćemo postiti potvrđujemo riječima: „Odlučih da u ime Allaha, dž.š., postim sutrašnji dan ramazana.“ Ako bi neko zaboravio nijjet učiniti odmah poslije ručka, može to učiniti naknadno.

U sehur je bereket, ne ostavljaj ga pa makar pijenjem gutljaja vode, jer Allah, dž.š., i Njegovi meleki donose salavat na one koji ustaju na sehur. Postaču se preporučuje da ne izostavlja sehur i da po mogućnosti sa sehurom čeka do posljednje granice.

I jedite i pijte sve dok ne budete mogli razlikovati bijelu nit od crne niti zore (svitanja). Potom postite sve do noći. (El-Bekare, 187)

Post je jedan od najvrednijih ibadeta i najjasniji dokaz pokornosti i poslušnosti Allahu, dž.š. Od odlika ramazanskog posta je da je on uzrok oprosta i brisanja grijeha. Ovo znači da treba iskreno vjerovati u Allaha, dž.š., biti zadovoljan time što nam je post stavio u obavezu, i nadati se njegovoj nagradi i sevapu. Ako se čovjek tako ponaša, nije mu mrsko što je post stroga obaveza – farz, te ne sumnja u nagradu koja se stječe postom, takvome će mu'мину Allah, dž.š., oprostiti ranije grijeha.

Ebu-Hurejre, također, prenosi da je Poslanik, a.s., rekao: "Allah, dž.š., kaže: 'Sve aktivnosti čovjeka su njegove, osim posta, post je Moj i Ja za njega dajem nagradu.' Post je štit pa kada neko od vas posti, neka ne govori ružne riječi i neka se ne dere. Ako ga neko napadne i uvrijedi, neka kaže: 'ja postim, ja postim'. Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, dah iz usta postača je kod Allaha, dž.š., na Sudnjem danu ljepši od mirisa miska. Postač ima dvije radosti: prva radost mu je ona prilikom iftara, a druga kad sretne svoga Gospodara."

Postač i kada bi bio na nekom pustom mjestu bez igdje ikoga, on ne bi učinio ništa što je zabranjeno, strahujući od Allahove, dž.š., kazne i nadajući se njegovoj nagradi.

Poslanik Muhammed, a.s., je rekao: „U Džennetu imaju vrata koja se zovu Rejjan. Na njih će

ući postači na Sudnjem danu i više niko osim njih. Reći će se: 'Gdje su postači?' Oni će ustati i na njih niko drugi neće ući, osim njih. Kad oni uđu, ona će se zatvoriti i niko više na njih neće ući.“

Mjesec ramazan je mjesec stpljivosti, a nagrada za nju je Džennet. To je mjesec pomažanja, mjesec kada se povećava nafaka vjernika. To je mjesec dobra, darova i poklona.

To je mjesec koji je prekriven i zaštit Allahovom milošću, njegova prva trećina, druga – Allahovim oprostom i treća oslobođanjem Allahovih robova od džehennemske vatre.

Post je uzvišenje duše, vježba za jačanje tijela i podstrekač u činjenju dobra. On je čovjekova zaštita.

Post stvara kod postača osjećaj stalnog Božijeg nadzora i tako povećava njegov stid. Ovaj osjećaj Božije prisutnosti najveća je garancija očuvanja duše od grijeha, ustrajnosti na Božijem putu i sreće na ahiretu.

Post je štit, tj. zastor i brana koja čuva postača od ružnih i zabranjenih riječi i djela, i kojim se Allahov rob štiti od džehennemske vatre. U fadilete i vrijednosti posta spada i to da će se post na Sudnjem danu zauzimati za onoga ko bude postio.

Poslanik Muhammed, a.s., kaže: „Post i Kur'an će se zauzimati za čovjeka na Sudnjem danu. Post će reći: 'O, Gospodaru, ja sam mu zabranio hranu, piće i određene prohtjeve, pa uzmi u obzir ovo moje zagovaranje.' Kur'an će reći: 'Ja sam mu sprečavao san u toku noći pa uslišaj ovaj moj zagovor.' I njihovo zagovaranje biće primljeno i uvaženo.“

Ramazanski post nisu obavezni postiti:

- bolesnik koji se boji da će mu se bolest pogoršati, što treba biti zasnovano na stručnom mišljenju ljekara,
- putnik koji krene na put u trajanju od najmanje 18 sati pješackog hoda (86 km),
- dojilja ili trudnica, ako se boji da će joj post naškoditi,
- fizički radnici, zatvorenici, vojnici, ako su izloženi takvim uvjetima da

bi im post mogao negativno utjecati na zdravlje.

Sve navedene osobe su dužne napostiti propuštene dane mjeseca ramazana čim se za to steknu uvjeti.

Stariji i iznemogli ljudi nisu dužni postiti, ali su dužni, ako su u mogućnosti, da za svaki dan daju po jednu fidju (otkup) u visini sadekatul-fitra.

Žene koje imaju hajz ili nifas dužne su napostiti propuštene dane kada im ove smetnje prođu. Sve osobe koje su spriječene da poste uz ramazan trebale bi izbjegavati javno konzumiranje hrane i pića.

Šta kvari post?

Post će pokvariti: jedenje, pijenje, konzumiranje cigareta i udovoljavanje spolnim nagonima. Post će biti pokvaren ako se nešto pojede, popije, makar i u najmanjoj količini unese u organizam. Ako se u zaboravu učini, post nije pokvaren. Ako se namjerno pokvari post, potrebno je učiniti kefāret (otkup), koji se sastoji u tome da se, pored nadoknađenih dana, posti još 60 dana uzastopno, ili nahraniti 60 siromašnih osoba. Kadā znači naknadno postiti propušteni ili pokvareni post i to dan za dan.

Postač treba da se čuva i kloni svega što bi moglo na bilo koji način poremetiti njegovo duhovno uzdizanje putem posta. Post nije samo ustezanje od jela, pića i strasti, nego i suzdržavanje od svih ružnih navika, štaviše, i bespotrebna govora.

Ko u ovom mjesecu ne zasluži milost Uzvišenog Allaha, dž.š., taj je uistinu nesretan, a da bi se ista zaslužila treba Mu se obraćati, spominjati Ga, zahvaljivati Mu i na najljepši način Mu pokoran biti.

Post ima i mnogo zdravstvenih koristi

Savremena medicina je tek djelimično otkrila i razjasnila zdravstvenu stranu posta. *Postite - bit ćete zdravi*, rekao je Allahov Poslanik, a.s., savjetujući umjerenost u jelu i piću da bi se očuvala gipkost i čvrstina tijela. Mjesec posta predstavlja izvrstan odmor i rekreaciju organizma. Da bi post imao blagotvorno dejstvo na naše zdravlje, treba osjetiti glad i žeđ te izbjegavati prejedanje na sehur i iftaru.

Učenje Kur'ana

piše *Mihreta Okanović*

U mjesecu ramazanu Uzvišeni Allah je podario ljudima najveću blagodat i milost.

U njemu je počela objava Kur'ana "koji je uputa ljudima i jasan dokaz Pravog puta i razlikovanja dobra i zla". Zato se on naziva mjesecom Kur'ana.

Zbog velikog događaja koji se u njemu desio, tj. posljednje Allahove objave, Knjige koja predstavlja početak nove epohe u povijesti ljudskoga roda, mjesec ramazan ima veliki značaj i važnost.

Naš Resulullah, s.a.v.s., preporučio je vjernicima da se konstantno druže s Kur'anom, uče ga i razmišljaju o njemu, a u isto vrijeme ih je upozorio i na opasnost neprisutnosti Kur'ana u njihovom životu. Ukoliko čovjek bude malo vremena provodio uz Kur'an i ne bude ga učio i razmišljao o njegovim ajetima i porukama, postoji bojazan da se prekine veza koja spaja srce

vjernika s njegovim Gospodarom; bojazan da se na srcu natalože razne negativnosti koje su rezultat čovjekove izloženosti dunjaluku i dunjalučkim prohtjevima. Da se to ne bi desilo, potrebno je da postoji kontinuitet u druženju s Kur'anom kako bi ta veza ostala čvrsta i stabilna.

Prenose Hakim u Mustedreku i Tirmizi u Sunenu da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ovaj Kur'an je Allahovo uže; on je očito svjetlo i koristan lijek; zaštita je onome ko ga prihvati i spas onome ko ga slijedi. Njegove tajne se ne iscrpljuju, i što se više uči, biva svježiji i intresantniji. Učite Kur'an, jer će vas Allah zbog učenja njegova nagraditi za svaki harf deset nagrada (sevapa)! Ja vam ne kažem: ELIF-LAM-MIM je harf, već ELIF je harf, LAM je harf, MIM je harf!"

Prenosi Enes ibn Malik da je Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Allah ima svoju čeljad među ljudima." "A ko su oni, Allahov poslaniče?" On

odgovori: "Oni koji se bave Kur'anom, učeći ga i izučavajući, Allahova su čeljad i njegovi odabranici."

Da bi živjeli kao vjernici, na ovom svijetu zaslužili ovosvjetska dobra, te osigurali lijepo mjesto u Džennetu, slijedimo riječi Allaha Uzvišenog:

Ovaj Kur'an vodi jedinom ispravom putu i vjernicima koji čine dobra djela donosi radostnu vijest da ih čeka velika nagrada. (El-Isra, 9)

Blagodati Kur'ana

Da bi vjernik osjetio velike blagodati Kur'ana i na dunjaluku i na ahiretu, on ih nastoji steći učenjem i proučavanjem Kur'ana.

Kur'an je Uputa bogobojažnima

Uzvišeni Allah, dž.š., Kur'an je učinio uputom za bogobojažne; ko ga slijedi neće zalutati, jer to je, kako Kur'an kaže, "Knjiga u koju nema sumnje".

Učenje Kur'ana je uzrok spuštanja smiraja i milosti

U hadisu koji prenosi Ebu Hurejre, a bilježi imam Muslim se kaže: „Kad god se u džamiji sakupi grupa vjernika s ciljem da uče i proučavaju Kur'an, Allah će im pomoći, milost na njih spustiti, meleki će ih okružiti i Allah će ih pohvaliti bliskim stvorenjima“.

Kur'an je lijek za vjernike

U suri Junus Uzvišeni Allah kaže: *O ljudi, već vam je stigla pouka od Gospodara*

vašeg i lijek za vaša srca i uputstvo i milost vjernicima. Reci: 'Neka se za to Allahovoj blagodati i milosti raduju, to je bolje od onoga što gomilaju. (Junus, 57, 58)

Ovo su neke od dunjalučkih blagodati koje se postižu učenjem Kur'ana. Ahiretske blagodati su veće, kao što se navodi u predaji: „Učite Kur'an, jer će on na Sudnjem danu doći i posredovati za one koji su ga učili.“

Kur'an će biti uzrok povećanja čovjekovog stepena

Učaću Kur'ana će na Sudnjem danu biti rečeno: „Uči i penji se (misli se na deredže u Džennetu), uči lijepo i pravilno kao što si učio na dunjaluku, tvoje mjesto je kod posljednjeg ajeta kojeg proučiš.“

Allah, dž.š., će učaću Kur'ana kao i njegove roditelje počastiti posebnim počastima

O tome se govori u sljedećoj predaji: „Roditeljima onog ko uči Kur'an i po njemu postupa na Sudnjem danu bit će stavljena kruna, svjetlija od sunca, i biće odjeveni u odjeću kakve nema na dunjaluku.“

Navedene blagodati su dovoljne da se potrudimo što više učiti Kur'an, a oni koji ne znaju učiti da se potrudite da nauče.

Ramazan i Kur'an

Ramazan, mjesec Kur'ana, treba biti prilika koju ćemo iskoristiti za druženje sa Allahovom Knjigom. U većini džamija u toku mjeseca ramazana uče se mukabele.

U velikom broju džemata uče se i mukabele za žene. Danas skoro svaki veći grad ima hafisku mukabelu, a pored muških hafiskih mukabela, organizuju se i ženske hafiske mukabele.

To govori da je učenje Kur'ana i poučavanje Kur'anu naše omladine, ali i starijih u velikom porastu. Na mukabelama možemo primijetiti da učenje Kur'ana prate i djeca mektebskog uzrasta, ali i džematlije koje su naučile učiti Kur'an i u kasnim godinama.

Mubarek-ramazan i Kur'an časni su nerazdvojni. Kada se spomene ramazan, spomene se i Kur'an. U dva sahiha od Ibn Abbasa, r.a., prenosi se da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je najplemenitiji od svih ljudi, a posebno je bio plemenit u mjesecu ramazanu kada mu je dolazio Džibril. Džibril mu je dolazio svake noći i podučavao ga Kur'anu."

Vjernik treba svakodnevno da odredi vrijeme za učenje i izučavanje Kur'ana, sa kojim će oživjeti svoje srce, očistiti svoju dušu i zaslužiti da se Kur'an zauzima za njega na Sudnjem danu.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: "Post i Kur'an zauzimat će se na Sudnjem danu za čovjeka! Post će reći: 'Gospodaru moj, odvojio sam ga od hrane i strasti, pa primi moje zauzimanje za njega', a Kur'an će reći: 'Gospodaru moj, odvojio sam ga od spavanja noću, pa primi moje zauzimanje za njega!' Pa će njihovo zauzimanje biti prihvaćeno." (Ahmed i El-Hakim)

Iskoristimo vrijeme ramazana

Bereket je u vremenu koje nam je Allah dao da ispravno koristimo. Iskoristimo mubarek-mjesec za učenje Kur'ana.

- Ako poslije svakog namaza proučimo po pet stranica časnog Kur'ana, svakog dana imat ćemo proučen jedan džuz. Trideset dana ramazana je trideset džuzeva (Hatma Kur'ana).
- Za one koji ne znaju učiti Kur'an, ramazan treba biti prilika da nauče. Arapski alfabet ima 29 slova, svaki dan ramazana učiti po jedno slovo, za mjesec dana, koliko traje mubarek ramazan, imat ćemo naučenu sufaru (arapsko pismo).
- Neko od ispravnih prethodnika rekao je: "Kad god sam povećao svoj hizb (dnevno učenje) iz Kur'ana, povećao se bereket u mom vremenu, pa nisam prestao sa povećavanjem sve dok moj hizb nije dostigao deset džuzeva."
- Ibrahim b. Abdulvahid el-Makdisi savjetovao je Ed-Dija'a el-Makdisija kada se odlučio zaputiti putem traženja znanja: "Što više uči Kur'an i ne ostavlja ga. Doista će ti biti olakšano ono što tražiš shodno tvom učenju Kur'ana." Ed-Dija' je rekao: "Shvatio sam to i probao mnogo puta. Pa kad god bih povećao učenje Kur'ana, bilo bi mi olakšano slušanje hadisa i njegovo zapisivanje, a kada ne bih učio, ne bi mi bilo olakšano." (Zejlu tabekati-l-hanabile od Ibn Redžeba, 205/3)

Iskoristimo mjesec ramazan kao zlatnu priliku da naučimo učiti Kur'an. Ako ga znamo učiti, onda povećajmo njegovo učenje zajedno s razmišljanjem o onome što smo proučili i svakodnevnom primjenom u svome životu.

Neka nas Uzvišeni pomogne u tome i podari nam Svoju milost i oprost!

dova

A nikada nisam, kad sam Ti molbu uputio, nesretan ostao

piše Edina Tokić

Uzvišeni Allah kaže: *A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja sam, sigurno, blizu: odazivam se molbi molitelja kad Me zamoli. Zato neka oni pozivu Mome udovolje i neka vjeruju u Mene, da bi bili na Pravom putu.* (El-Bekare, 186)

Dova predstavlja čežnju za Uzvišenim Allahom i okretanje Njemu radi ostvarenja onoga što čovjeku koristi ili otklanjanja onoga što mu šteti, to je skrušena molitva Njemu – putem traženja od Allaha, dž.š., ili putem skrušenosti, poniznosti, nade, straha i želje.

Poslanici su često upućivali dovu Allahu, dž.š., i druge ljude savjetovali da to rade. Navest ćemo neke:

Prije njih Nuhov narod nije vjerovao i roba Našeg je u laž utjerivao, govoreći: "Luđak!" – i Nuh je onemoгуćen bio. I on je Gospodara svoga zamolio: "Ja sam pobijeđen, pa Ti pomози!" (El-Kamer, 9, 10)

Zekerijja, a.s., upućivao je dovu svome Gospodaru da mu podari potomka: *Gospodaru moj, kosti su mi oronule i glava osijedila, a nikada nisam, kad sam Ti, Gospodaru moj, molbu uputio, nesretan ostao. Bojim se rođaka svojih po krvi poslije mene, a žena mi je nerotkinja, zato mi pokloni od Sebe sina da naslijedi mene i porodicu Jakobovu, i učini, Gospodaru moj, da budeš njime zadovoljan.* (Merjem, 4 – 6)

Ibrahim, a.s., skrušeno je upućivao Allahu, dž.š., dovu da mu podari potomka, pa mu je Allah u starosti darovao potomke. Ibrahim, a.s., bio je zahvalan Uzvišenom Allahu na tome. Uzvišeni Allah tako navodi njegove riječi u Kur'anu: *Hvala Allahu koji mi je u starosti podario Ismaila i Ishaka; Gospodar moj uistinu uslišava molbe. Gospodaru moj, daj da ja i neki*

potomci moji obavljamo namaz; Gospodaru naš, Ti usliši molbu moju! Gospodaru naš, oprost i roditeljima mojim i svim vjernicima – na Dan kad se bude polagao račun! (Ibrahim, 39 – 41)

Pečat vjerovjesnika, Muhammed, s.a.v.s., mnogo je molio Allaha, dž.š., i dove Mu upućivao.

Navodi se da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., najčešće molio Allaha riječima: "O Allahu, Gospodaru naš, podari nam na ovome svijetu dobro i na ahiretu dobro i sačuvaj nas patnje u Džehennemu!" (muttefekun alejhi)

Vrijeme za upućivanje dove

Vrijeme koje je posebno preporučljivo za upućivanje dove je:

- između ezana i ikameta
- u zadnjoj trećini noći
- petkom
- poslije namaza
- kada je osoba u nekoj nevolji
- kada osoba plače iz bogobojažnosti
- kada pada kiša
- na dan Arefata
- prvih deset dana mjeseca zul-hidžeta
- pri gledanju u Kabu
- uz ramazan, u noći Lejletul-kadr i za vrijeme iftara
- u namazu, na sedždi

Oni čije se dove ne odbijaju

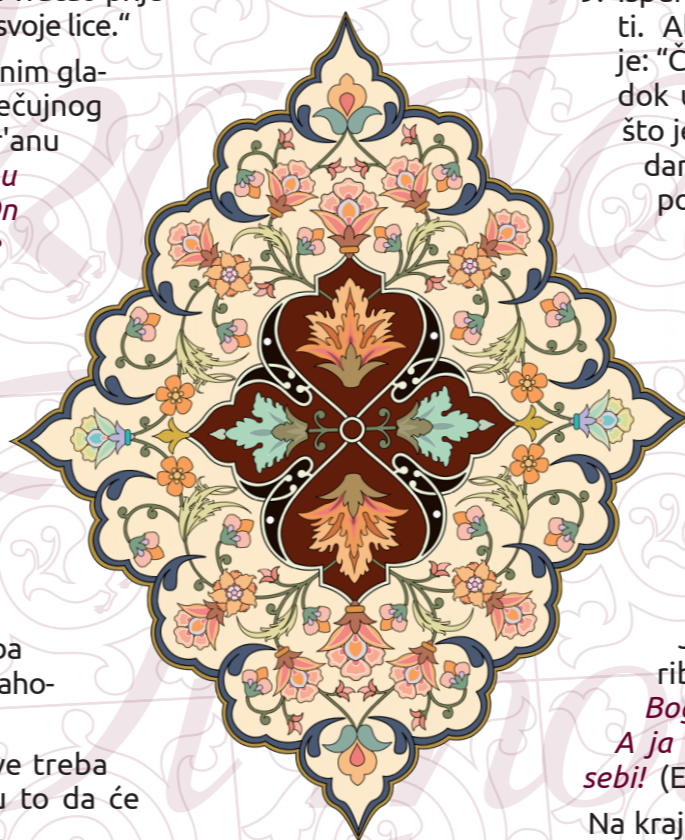
Navest ćemo nekoliko kategorija osoba čije se dove ne odbijaju:

- mazlum (onaj kome je učinjeno nasilje)
- musafir – putnik
- roditelj za dijete
- postač
- pravedan vladar
- onaj ko Allaha puno spominje
- musliman za odsutnog brata uslimana
- hadžija i onaj ko obavlja umru

- bolesnik
- onaj ko je u nevolji, teškoj situaciji

Kako uputiti dovu?

1. Prilikom učenja dove okrenuti se prema kibli i podignuti ruke. Prenosi se da je Muhammed, s.a.v.s., rekao: „Zaista je vaš Gospodar stidljiv i darežljiv, stidi se Svojih robova, kada Njemu ruke ispruže, da ih vrati praznim.“
2. Kada se dova završi, rukama treba potrti lice. Omer, r.a., kaže: „Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dizao ruke prilikom učenja dove, ne bi ih vraćao prije nego što bi njima potrao svoje lice.“
3. Dovu treba činiti umjerenim glasom, između glasnog i nečujnog učenja. Allah, dž.š., u Kur'anu kaže: *Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome, On ne voli one koji se previše glasno mole. I ne pravite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen, a Njemu se molite sa strahom i nadom; milost Allahova je doista blizu onih koji dobra djela čine.* (El-A'raf, 55, 56)
4. Prilikom učenja dove treba pokazati skrušenost, strahopoštovanje, nadu i strah.
5. Prilikom upućivanja dove treba biti odlučan i uvjeren u to da će Allah, dž.š., uslišiti dovu.
6. U dovi treba biti uporan i ustrajan i ponoviti je tri puta: Ibn Mesud kaže: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi upućivao dovu Allahu, dž.š., činio bi to tri puta, a kada je nešto tražio od Njega, činio je tri puta.“
7. Dovu treba početi sa spominjanjem Uzvišenog Allaha i salavatom na Muhammeda, s.a.v.s., a potom iznijeti svoju potrebu. Na kraju ponoviti salavat na Muhammeda, s.a.v.s., jer će Uzvišeni Allah primiti ono što je između dva salavata.

8. Potrebno je izvršiti pokajanje prije dove i vraćanje onoga što je nezakonito uzeto. Prenosi se da je narod Musaa, a.s., zadesila velika suša. Musa, a.s., je izašao sa svojim narodom da zajedno prouče dovu za kišu. Tri puta su izlazili, ali kiše nije bilo. Uzvišeni Allah, dž.š., je objavio Musau, a.s., da mu neće udovoljiti dovi, niti dovi njegovog naroda, sve dotle dok je među njima onaj koji tuđe riječi prenosi. Musa, a.s., im je rekao: „Svi se pokajte Allahu, dž.š., i prekinite sa klevetom! Pokajali su se pa im je Allah, dž.š., dao kišu.“
9. Ispunjenje dove ne treba požurivati. Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: "Čovjeku će se primati dova sve dok u dovi ne bude molio za nešto što je grijeh ili što predstavlja prekidanje rodbinskih veza i sve dok ne počne požurivati." Neko upita: "O Allahov Poslaniče, a kako se to požuruje?" On odgovori: "Ako kaže: 'Upućivao sam dovu i upućivao sam dovu, pa sam vidio da mi se ne uslišava', te se tada razočara i ostavi upućivanje dove." (Muslim)

Također se preporučuje često učenje dove koju je učio Junus, a.s., dok je bio u utrobi ribe. To je sljedeća dova: *Nema Boga, osim Tebe, hvaljen neka si! A ja sam se zaista ogriješio prema sebi!* (El-Enbija', 87)

Na kraju ćemo navesti jedan hadis koji nama vjernicima pruža obilje nade u spas i Allahovu milost. U predaji se navodi:

"Kada je Musa, a.s., bio u prilici razgovarati sa Allahom, dž.š., upita svoga Gospodara: 'Da li si ijednog čovjeka počastio kao mene, koji sam čuo Tvoj govor i sa Tobom razgovarao?' Allah, dž.š., mu odgovori: 'Imaću zajednicu ljudi koju ću počastiti bolje od tebe. Daću im ramazanski post i biću im bliži nego što sam sada tebi. Ja sa tobom govorim, a između Mene i tebe je sedamdeset hiljada koprena. A kada se uspostavi zajednica, kada im njihove usne pobijele, a lica

preblijede, ja ću, u vrijeme iftara, podignuti te koprene za njihove dove.'"

Kur'anske dove

Tebe, Allaha, Gospodara svjetova, hvalimo, Milostivog, Samilosnog, Vladara Dana sudnjeg, Tebi se klanjamo i od Tebe pomoć tražimo! Uputi nas na Pravi put, na put onih kojima si milost Svoju darovao, a ne onih koji su protiv sebe srdžbu izazvali, niti onih koji su zalutali!

Reci: Utječem se Gospodaru svitanja od zla onoga što On stvara, i od zla mrklice noći kada razastire tmine, i od zla smutljivca kad smutnje sije, i od zla zavidnika kad zavist ne krije!

Reci: Tražim zaštitu Gospodara ljudi, Vladara ljudi, Boga ljudi, od zla šejtana napasnika, koji zle misli unosi u srca ljudi - od džina i od ljudi!

Gopodaru moj, oprost i bratu mome i učini da budemo pod okriljem Tvoje milosti. Ti si od milostivih najmilostiviji!

Gopodaru moj, učini ovaj grad bezbjednim i sačuvaj i mene i sinove moje od klanjanja kumirima; oni su Gospodaru moj, mnoge ljude na stranputicu naveli.

Gospodaru naš, ne učini da zbog nas dođu u iskušenje ljudi koji nasilje čine, i spasi nas milošću Svojom od naroda koji ne vjeruje!

Gospodaru moj, smiluj im se (roditeljima), oni su mene, kad sam bio dijete, njegovali!

Gospodaru moj, podari mi znanje i vrsti me među one koji su dobri i učini da me po lijepom spominju oni što će poslije mene doći, i učini me jednim od onih kojima ćeš džennetske blagodati darovati!

Gospodaru naš, ne stavljaš nam u dužnost ono što ne možemo podnijeti, pobriši grijehe naše i oprost nam, i smiluj se na nas! Ti si Gospodar naš, pa nam pomoz protiv naroda koji ne vjeruje!

Gospodaru naš, učini nas Tebi odanim, i porod naš nek bude odan Tebi, i pokaži nam obrede naše i oprost nam, jer Ti primaš pokajanje i samilostan si!

Gospodaru naš, podaj nam dobro i na ovom i na onom svijetu, i sačuvaj nas patnje u ognju!

Gospodaru naš, primi od nas, jer Ti, uistinu, sve čuješ i sve znaš!

Ramazan

kao prilika za jačanje međuljudskih odnosa

piše Medhija Husić-Muhamedbegović

Mjesec Objave, Božije milosti i oprost, pobožnosti i odanosti Allahu, dž.š., istovremeno je i mjesec ljubavi, bratstva i zajedništva. Krajnji cilj ramazanskog posta je postati bogobožan, a bogobožnost se postiže samo ako se zadobiju moralno-etičke vrline koje su osnovni faktor u životu čovjeka i društva.

Enes b. Malik, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Niko od vas neće vjerovati sve dok ne bude želio svome bratu ono što želi i sebi." (Buhari i Muslim)

Pripadnici ummeta su poput jednog tijela, pa željeti drugima dobro znači isto to željeti sebi. Time muslimani postižu dobro i na dunjaluku i na ahiretu. Jezid b. Esed, r.a., rekao je: "Upitao me je Allahov Poslanik, a.s.: 'Voliš li Džennet?' Odgovorio sam: 'Da', a on mi je uzvratilo riječima: 'Onda voli i svome bratu ono što voliš i sebi!'" (Ahmed)

Post je manifestacija zajedništva. Kroz zajedničke ibadete: namaz u džematu, mukabelu, post, iftar i teraviju jačaju se i izgrađuju dvije ljubavi, ljubav prema Gospodaru i ljubav u ime Gospodara. Voljeti brata ili

sestru u ime Allaha, dž.š., nerazdvojivo je od imana i čvrsto vezano sa bogobožnošću. Poslanik, s.a.v.s., rekao je: „Čovjek će osjetiti pravu slast imana kad se kod njega nađu tri stvari: da voli Allaha i Poslanika više od svega drugog, da voli svog brata muslimana isključivo radi Allaha i da mrzi da bude vraćen u nevjerstvo kao što mrzi da bude bačen u vatru.“ (Buhari i Muslim)

Nagrada za bilo koje dobro djelo učinjeno u ramazanu je višestruka. Ona se odnosi i na djela kao što su pomirenje zavađenih, održavanje rodbinskih veza, posjete bolesnicima, pomaganje siromašnima, razne aktivnosti od zajedničkog interesa.

Allah, dž.š., u Kur'anu kaže: *Doista su vjernici braća, zato izmirite vaša dva brata i bojte se Allaha da bi vam se milost ukazala.* (EL-Hudžurat, 10) Ramazan je prilika da riješimo naše eventualne nesporazume, ali i da uložimo napor da pomirimo našu zavađenu braću i sestre. Ako smo i sami u zavadi sa nekim, čak i ako mi nismo krivi za eventualni nesporazum, radi Allahovog zadovoljstva, prvi trebamo pružiti ruku pomirenja.

„Kada musliman sretne svoga brata muslimana, pa se rukuju, sa njih popadaju grijesi kao što suho lišće pada sa drveća kada puhne jak vjetar i opraštaju im se grijesi makar ih bilo koliko morske pjene.“ (Et-Taberani)

Poslanik, s.a.v.s., rekao je: "Ko želi da mu se poveća opskrba i produži život neka održava rodbinske veze"; a „Allahova milost se spušta na onoga ko održava rodbinske veze“.

Postom Allah, dž.š., ujedinjuje srca vjernika jer saosjećamo kroz post sa svakim muslimanom koji pati u bolesti i neimaštini. U ramazanu su nam srca ispunjena ljubavlju, saosjećanjem, dobročinstvom i praštanjem pa u njima treba da bude još više mjesta za druge.

Lijepi su naši predramazanski običaji među kojima se ističu čišćenje džamija, kuća i avlija, pripremanje ukusne hrane i posjeta roditeljima i bližnjoj rodbini. Kroz ove običaje vrši se svojevrсна priprema da se spremno dočeka i u potpunosti iskoriste blagodati ramazana. Mubarek-dane treba koristiti na najbolji način, dajući i pomažući drugima. Na taj način, kroz sreću drugih,

naša se sreća uvećava. Muhammed, s.a.v.s., rekao je: "Ko obiđe bolesnika ili posjeti svoga brata u vjeri, pozove ga melek i kaže mu: 'Divan li si i ti i tvoji koraci: zaslužio si mjesto u Džennetu.'" (Et-Tirmizi)

Sadaka se daje tokom cijele godine, ali je njena najveća vrijednost u ramazanu. Kod nas je običaj da i oni koji su obavezni dati zekat to čine u ramazanu. Poseban je propis pomaganja muslimanima, pored obične sadake, koja je sunnet, muslimanima je vadžib u toku mjeseca ramazana podijeliti sadekatul-fitr.

„Poslanik, s.a.v.s., propisao je sadekatul-fitr kao pregršt hurmi ili pregršt ječma za svakog slobodnog čovjeka, za roba, muškarca, ženu, malog ili velikog muslimana, te da se to izdvoji prije odlaska na bajram-namaz.“ (Buharija)

U potpunosti vjerujući, bez imalo sumnje, u riječi poslanika Muhammeda, s.a.v.s., u našim se kućama tokom cijelog ramazana organizuju iftari. Poslanik, s.a.v.s., kazao je: „Ko pripremi iftar postaću, imat će nagradu kao i on, a da se postaću njegovi sevapi uopće ne umanje.“

Ništa se u našoj bošnjačkoj tradiciji ne ističe tolikom ljepotom kao što su to ramazani i iftari. Opjevani su u pjesmama, opisani u pričama. Mula Mustafa Bašeskija u romanu Rešada Kadića *Bašeskijin posljednji zapis* kaže: "Kad bi me neko upitao šta mi je na ovom svijetu najžalije ostaviti, rekao bih: sabaha, behara i iftara. Ko zna kakva se ljepota u tome krije, razumjeće."

Za našim soframa su roditelji, rodbina, prijatelji, komšije i putnici. Sve ih sa radošću dočekujemo s nadom da ćemo zbog dobra koje činimo drugima biti dostojni da nam Allah Uzvišeni ukaže milost i oprost.

Dobro nam je znano da je prva trećina ramazana milost, ako je Gospodar prema nama milostiv, zar mi da ne iskazujemo milost jedni prema drugima. Druga trećina ramazana je oprost. Kako da očekujemo da nam Allah, dž.š., oprost ako mi ne praštamo jedni drugima.

Sa iskrenim namjerama, predanošću i zalaganjem činimo što više dobra sebi i drugima, dostići ćemo, uz Božiju pomoć, zajednički cilj, jaku zajednicu i spas od džehenemske vatre.

Naši dunjalučki ukrasi

odgoj djece

piše
Edina Mujkić

Nema osobe na ovome svijetu a da nema cilja i da nečemu ne žudi, jer onaj ko nije takav, mrtav je i prije kabura. Ono za čime neko žudi u životu može biti spas, ali i propast. Pored svih tih ciljeva, jedini ispravni i spasonosni je onaj kojem teže muslimani.

Jedan od ciljeva kojem svi težimo, a koji nam garantuje uspjeh i na ovom i budućem svijetu, jeste da odgojimo našu djecu.

Allah, dž.š., kaže: *O vi koji vjerujete, sebe i porodice svoje čuvajte od vatre, čije će gorivo ljudi i kamenje biti, i o kojoj će se meleki strogi i snažni brinuti, koji se onome što im Allah zapovijedi neće opirati, i koji će ono što im se naredi izvršiti.* (Et-Tahrim, 6)

Hazreti Alija je na pitanje kako ćemo sačuvati svoju porodicu od vatre rekao: "Naučite ih i lijepo ih odgojite", a Hasan el-Basri njihovu zaštitu od džehennemske vatre

vidi u "njihovoj odanosti Allahu, dž.š., i podučavanju svemu što je dobro i korisno".

Djeca su naši dunjalučki ukrasi koji ispunjavaju i razgaljuju naše duše, a mi prema tim ukrasima imamo velike obaveze. Pored toga što su ukrasi, djeca su emanet koji moramo u potpunosti ispuniti ako želimo da živimo u sreći na ovome ali i na budućem svijetu, i ako želimo da naša djeca budu korisni članovi porodice i zajednice.

Kaže Allah, dž.š.: *Imetak i sinovi su ukras u životu na ovom svijetu, a dobra djela, koja vječno ostaju, biće od Gospodara tvoga bolje nagrađena i u njih se čovjek može bolje pouzdati.* (El- Kehf, 46)

Imetak, bilo koje vrste, i djeca su dunjalučki ukrasi i ukoliko ne budemo vodili brigu o njima, mogu nestati, sa našim ili njihovim nestankom sa ovoga svijeta, a dobra djela su trajna. Na nama je da te dunjalučke ukrase uz Allahovu pomoć učinimo ukrasima na oba svijeta, a to možemo učiniti tako što ćemo imetke stjecati na dozvoljen način i trošiti ih na Allahovom

putu, a djecu odgajati da budu iskreni vjernici koji će se natjecati u dobru i koji će dobro koje prema njima činimo znati cijeniti i uzvratiti na najbolji način.

Naše dijete je naše ogledalo

Mnogi faktori utječu na odgoj djeteta, kao što su društvo i sredina, škola, ali najodlučniji faktor je roditeljski dom. Roditeljski dom je škola gdje dijete može da nauči šta je dobro, a šta loše. Djeca se ugledaju na svoje roditelje. Gledajući roditelje kako se svađaju, oni ih nastoje oponašati. I tako se polahko odgaja vjernik ili nevjernik.

Odgoj u porodici započinje odmah po rođenju djeteta, a po jednoj izreci, dijete se odgaja dvadeset godina prije rođenja. Porodični sistem je jako dinamičan te razne situacije u porodici mogu da utječu na pozitivno i negativno ponašanje djeteta.

Naše dijete je naše ogledalo, baš kao što smo i mi njegovo. Gledajući dijete možemo mnogo saznati o roditeljima, prilikama u porodici, međusobnim odnosima, navikama i osobinama onih koji ga okružuju. Dijete oponaša roditelje i osobe u njegovoj blizini, i sa njima se identifikuje. Najodgovorniji za ponašanje djece su njihovi roditelji.

Savremena porodica koja ima malo vremena da bude zajedno na okupu suočava se sa planetarnim iskušenjima i problemima. Savremene pošasti: droga, alkohol, igre na sreću, masmediji i neprakticiranje vjere produbljuju krizu koja ne bira i ne pita, već samo razara. Ako razgovaramo sa mladima, saznaćemo da najveći utjecaj u njihovom životu imaju, umjesto roditelja, vršnjaci i mediji. A kada ulica, vršnjaci i mediji "uzmu odgoj u svoje ruke", tu nastaje kriza identiteta. Činjenica je da nikada više međuljudski odnosi nisu bili nagriženiji i da nikada više odgojna komponenta u obrazovanju nije bila zapostavljena nego danas.

Savremeni izazovi (kocka, kockarnice i kladionice)

Nema sumnje da su širenje nemorala, blud, prostitucija, kocka, alkohol, droga, mito i korupcija neki od presudnih uzroka stradanja i propasti ranijih naroda, civilizacija i kultura. Kada se u jednom narodu

ili društvu raširi nemoral, taj narod je krenuo stopama samouništenja. Jedna od pošasti koja je zahvatila naše društvo, o kojoj su i mladi i stari postali ovisni, jesu kocka, kockarnice i kladionice.

Uzvišeni Allah kaže: *O vjernici, vino (alkohol), i kocka, i kumiri, i strelice za gatanje su odvratne stvari, šejtanovo djelo, zato se toga klonite da biste postigli što želite.* (El-Maide, 90)

Zabilježeno je od Ebu-Musaa el-Ešarija da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Onaj ko se bavi kockom za igru neposlušnik je Allahu i Njegovu Poslaniku." (Malik, Muvetta)

Strast za kockanjem razara u čovjeku sve vrline koje ga krasi. Kocka u čovjeku ubija razum, ljudsko dostojanstvo i čast, pa je tako kockar spreman ukrasti, prevariti, slagati pa čak i ubiti drugog čovjeka samo da bi došao do sredstava za kockanje.

Naš Gospodar i Poslanik, s.a.v.s., upozoravaju roditelje da vode računa o sebi, o svojoj djeci i porodici. O odgovornosti za odgoj djece Poslanik, s.a.v.s., izričito kaže: "Allah će pitati svakog onog kome je bilo povjereno stado na čuvanje kako ga je čuvao, da li ga je valjano čuvao ili ga je svojom nepažnjom, pa čak i svjesno i namjerno upropastio. Čak će Allah Uzvišeni pitati kako se roditelj odnosio prema svojoj kućnoj čeljadi."

Roditelji svojoj djeci, kada krenu u školu, daju džeparac kako bi nešto pojeli i popili, ali djeca vrlo često taj novac potroše u kladionicama. Ako pogledamo u kladionice za vrijeme školskog odmora, prije i poslije nastave, vidjet ćemo da su pune učenika i studenata.

Odgojem treba čuvati i spašavati srce i dušu djece, a ishranom, odjećom i obućom njihova tijela.

Velika obaveza roditelja je i da dijete odgoje u duhu islama. Koji je odgoj najbolji, pojašnjava nam sljedeći hadis: "Odgojajte svoju djecu u znaku tri svojstva: da vole našeg Poslanika, s.a.v.s., da vole njegovu porodicu i da vole učiti Kur'an."

Odnos prema djetetu u islamu

Odgoj je u islamu organiziran, međusobno povezan i komplementaran proces u koji su uključeni svi. Ne može se tražiti od

djece lijep odgoj i poslušnost, a prije toga ne pružiti im ništa, kao što je to bio slučaj sa jednim beduinom koji se, obraćajući se hazreti Omeru, požalio na svoga sina. Njegov sin obrati se halifi Omeru i reče: „Da li je moj otac imao kakve obaveze prema meni?“ „Jeste“, uzvratila Omer, r.a., „prilikom ženidbe morao je paziti na izbor bračnog druga, koja i sama treba biti odgojena i znati odgajati svoju djecu; drugo, bio je dužan, kad si se rodio, da ti nadije lijepo islamsko ime; i treće, bio je dužan da te nauči vjerskim propisima kako bi i ti znao šta od tebe vjera traži.“ „Nijednu od tih dužnosti“, reče mladić halifi, „moj otac prema meni nije ispunio. Oženio se ženom, koja po svom odgoju nije dostojna da mi bude majka; dao mi je ime kojeg se stidim, jer ima ružno i pogrdno značenje; nije me podučio čitanju i pisanju, niti bilo kojoj vjerskoj disciplini.“ Tada se Omer, r.a., okrenuo prema ocu koji se žalio na sina i, iako mu je sina na početku razgovora, dok nije znao potpunu istinu o svemu, ukorio, reče: „Bježi od mene. Optužuješ svoga sina za neposlušnost, a nijednu od svojih roditeljskih obaveza prema njemu nisi ispunio.“

Djeci se prvo pruži dobar odgoj, pa tek onda od njih očekuje hairli ponašanje. Pravi ambijent za odgoj djece je porodica, mekteb i džamija, kao i svaka druga ustanova koja nudi lijep odgoj. Zanemarivanje odgoja djece donosi probleme roditeljima i okolini na dunjaluku, ali i kaznu roditeljima na ahiretu, što se jasno vidi iz sljedećeg hadisa: „Neće doći pred Allaha Njegov rob musliman s većim grijehom nego li onaj koji je dozvolio da mu kućna čeljad ostanu bez valjanog islamskog odgoja i poznavanja islamskih propisa, bez kojih se ne može valjano živjeti islamskim životom.“

Djecu treba odgajati tako da budu cijenjena po svojim vrijednostima, a ne po tome ko i šta im je otac bio. Zato je odgojen mladić, lijepe naravi, čestita karaktera i darežljiv, po hadisu, draži Allahu, dž.š., od starca škrtrice koji ibadet čini, a ružne je naravi.

Bože, učini dobrim potomke moje

Kako one koji zanemare odgoj djece čeka kazna, tako i oni roditelji koji odgoje dijete imaju nagradu i korist od toga i

kada presele, jer je to istakao Muhammed, s.a.v.s.: „Najbolje što čovjek može ostaviti poslije svoje smrti jeste dobar porod, dobra i hairli u islamu odgojena djeca koji mu dovu čine, sadaka - vakuf koji ljudi koriste, a njemu nagrada (sevapi) teku i znanje kojim se drugi koriste poslije njegove smrti (nekog je naučio ili je kakvo naučno ili literarno djelo iza sebe ostavio).“

Pored pravedna vladara, čovjeka čije je srce vezano za džamiju, dva prijatelja koja se u ime Allaha družu i rastave, čovjeka kojem u samoći pred Allahovom veličinom poteknu suze iz očiju, onog koji u ime Allaha daje toliko skriveno da mu ne zna ljevica šta daje desnica i čovjeka koji odbija lijepu i privlačnu ženu koja mu se sviđa iz ljubavi i straha prema Allahu, dž.š., po hadisu, Gospodar će u svoj hlad smjestiti i zaštititi i mladića koji je islamski odgojen, odrastao u ibadetu, robovanju i pokornosti Allahu, dž.š.

Umjesto nemarnog odnosa prema našoj djeci, potrudimo se da im damo lijepo vaspitanje i ahlak, što se u islamu smatra najvećim kapitalom i zaostavštinom poslije naše smrti, analogno riječima Resulullaha, s.a.v.s.: „Roditelj ne može ostaviti svom djetetu ništa vrednije od lijepog odgoja.“

Na Sudnjem danu nećemo biti pitani jesu li oni muslimani, jer je uputa u Allahovim rukama, ali bit ćemo pitani koliko smo truda uložili da ih podučimo i odgojimo da budu muslimani. Ma koliko se trudili na tom putu, nikada, kao brižni roditelji muslimani, ne smijemo zapostaviti dovu Allahu Uzvišenom za njihovu uputu i dobro na ovom i budućem svijetu. Jer bez Allahove pomoći i milosti, mi smo nedovoljni sami sebi.

Zato Ga smjerno molimo dovom kojom Ga mole odabrani, a na koju nas je On Uzvišeni uputio: *Gospodaru moj, dozvoli mi da Ti budem zahvalan na blagodati koju si darovao meni i roditeljima mojim, i pomoz mi da činim dobra djela kojima ćeš zadovoljan biti, i učini dobrim potomke moje, ja se, zaista, kajem i odan sam Tebi.* (El-Ahkaf, 15)

Gospodaru naš, ako si nas počastio porodom, pomoz nam da ga odgojimo onako kako Ti voliš i tražiš. Amin.

Između dva ramazana

pripremila
Elmedina Osmić Brzović

Odjeli za brak i porodicu medžlisa sa područja Muftijstva tuzlanskog, koordinatorice, džematlijeke, profesorice/profesori, učenici i učenice Behram-begove medrese svakog 11. u mjesecu svojim prisustvom na mimohodu daju simboličnu podršku majkama i ženama Srebrenice koje mirnom šetnjom podsjećaju na zločine i genocid koji je počinjen nad Bošnjacima u Podrinju. Svakog mjeseca prouče se hatme pred duše šehida i hatma-dove.

Katedra fikha za žene počela je u četvrtak, 20. 12. 2018. godine u Džamiji "Kralj Abdulah" u Tuzli. Predavač je Azra Fazlović, profesorica fikha u Behram-begovoj medresi. Katedra se održava svaki drugi četvrtak, a njeni organizatori su Odjel za brak i porodicu Medžlisa Islamske zajednice Tuzla i Behram-begova medresa, uz podršku Muftijstva tuzlanskog, Odjela za brak i porodicu.

Četrnaesta po redu manifestacija "Dani porodičnih vrijednosti" održana je u petak, 22. 3. 2019. godine u BKC-u Tuzla. Organizirala ju je Behram-begova medresa, uz podršku Muftijstva tuzlanskog, Odjela za brak i porodicu. Program pripremaju učenice i učenici Behram-begove medrese sa svojim profesoricama, a ove godine tema je bila "Domovina". U programu su učestvovali i učenici Gimnazije "Meša Selimović" iz Tuzle.

Medžlis IZ-a Gradačac i Asocijacija žena ovog medžlisa organizirali su centralnu mevludsku svečanost za žene 27. 1. 2018. godine u džamiji na Požarikama. Mevlud su proučile učenice Behram-begove medrese i članice Asocijacije žena MIZ-a Gradačac. Gost predavač je bila dr. Safija Malkić.

Na stadionu „Jošik“ u Lukavcu 7. 7. 2018. godine održan je performans posvećen žrtvama genocida počinjenog u Srebrenici. Organizaciju je podržao Odjel za brak i porodicu Muftijstva tuzlanskog, kao i odjeli sa područja drugih medžlisa.

Članice Asocijacije žena Medžlisa IZ-a Zvornik i polaznici MFS - Emmausovog dnevnog centra za djecu treći dan Ramazanskog bajrama posjetili su svoje vršnjake u povratničkom mjestu Pahljevići. Ovom prilikom uručili su im bajramske poklone koje su sami pripremali za svoje drugove, kojih u ovom mjestu ima svega dvanaestoro, te su se družili kroz različite radionice.

Tuzli, gdje se kroz tematska druženja i susrete pokušavaju uljepšati dani osobama koje tu žive. U okviru mevludskih aktivnosti upriličeno je druženje.

U organizaciji Odjela za brak i porodicu pri Medžlisu IZ-a Gračanica, 9. 12. 2018. godine u Bijeloj džamiji upriličen je mevlud za žene. Predavanje o poslaniku Muhamedu, a.s., održala je Amina Đulović. Osim džematliki iz Gračanice, mevludu su prisustvovala i gošće iz Doboj-Istoka i Srebrenika.

Predstavnice Asocijacije žena MIZ-a Tuzla uzele su učešće na jedanaestoj trci "Race for the cure", koja je održana u nedjelju, 30. 9. 2018. godine u Sarajevu. Koordinatorice i džematlike sa područja tuzlanskog medžlisa već drugu godinu su učesnice ovog programa čiji je cilj osnaživanje zdravlja žena i njihove borbe protiv raka dojke.

U Gornjoj Tuzli je 23. 11. 2018. godine proučen mevlud za žene. Mevlud su proučile članice Sekcije hora Osnovne škole „Gornja Tuzla“, kao i polaznice mekthebske nastave, a predavanje je održala koordinatorica Odjela za brak i porodicu Muftijstva tuzlanskog prof. Hasiba Saračević.

U nedjelju, 25. 11. 2018. godine u prostorijama Mekthebskog centra u Bijeljini održano je redovno druženje za žene. Na tom druženju su prisutne proučile mevlud, a potom je održana radionica o prednostima i mogućnostima žene u ovom dijelu naše domovine.

U džamiji džemata Jakeš, Medžlis IZ-a Modriča, u nedjelju, 16. 12. 2018. godine organizovan je mevlud za žene. Mevludu su prisustvovala i džematlike iz Modriče, Vukosavlja, Bosanskog Šamca, Odžaka i Orašja. Program su izvele muallime i koordinatorice za ženski aktivizam, te polaznice mekteba. Predavanje je održala prof. Edina Tokić, odgajateljica u Behram-begovoj medresi.

U okviru redovnih aktivnosti Odjela za brak i porodicu Medžlisa IZ-a Tuzla realizuje se i posjeta Domu penzionera u

U BKC-u Teočak 26. 11. 2018. godine održana je svečana akademija pod nazivom "Uzor si nam, Poslaniče", koju su organizovale aktivistkinje Asocijacije žena Medžlisa IZ-a Teočak. Prisutnima se obratio glavni imam Muhamed-ef. Rizvić, a predavanje je održao Adnan-ef. Mujaković. Ilahije su učile članice hora MIZ-a Teočak, a prikazan je i film koji govori o životu Poslanika, a.s.

U džamiji Islamskog centra u Živinicama, 19. 12. 2018. godine održana je promocija zbornika radova Muslimanska porodica - roditeljstvo: podrška i izazovi.

Promotori su bili mr. Nusret-ef. Abdibegović, direktor Uprave za vjerske poslove Rijaseta IZ-a u BiH, dr. Sead-ef. Seljubac, rukovodilac Službe za vjerske poslove i obrazovanje Muftijstva tuzlanskog, dr. Safija Malkić, šefica Odjela za brak i porodicu Rijaseta IZ-a u BiH i dr. Mustafa Prlića, urednik u El-Kalemu.

Odjel za brak i porodicu MIZ-a Puračić osnovao je Klub mladih majki i pokrenuo radionice koje su organizovane za djecu i majke. Primarni cilj radionica koje vode profesori pedagoške i predškolske struke je edukacija, sa akcentom na zblizavanje majke sa djetetom.

U Islamskom centru Banovići 16. 2. 2019. godine Aktiv žena je svojim programom spojio generacije, od djevojčica do naših nana. Programu je prethodio konkurs literarnih i ručnih radova, a na programu su dodijeljene nagrade i priznanja. Grupi polaznica koje su uspješno okončale kurs sufare uručena su uvjerenja. Predavanje je održala muallima Amra Hamidović, koordinatorica Odjela za brak i porodicu MIZ-a Živinice.

Odjel za brak i porodicu MIZ-a Brčko organizirao je cjelovečernji program za žene, koji je održan u Domu kulture u Brčkom 27. 2. 2019. godine. Program je dio manifestacije pod nazivom "Hidžab, moja snaga i moj ponos", a povodom obilježavanja Svjetskog dana hidžaba. Raspisan je i konkurs na temu „Hidžab“. U završnom programu učešće su uzele članice Hora "Mošus", a u modnu reviju žena sa hidžabom je bilo uključeno 70 modela.

Odjel za brak i porodicu Muftijstva tuzlanskog i Odjel za brak i porodicu MIZ-a Srebrenik 6. 1. 2019. godine organizovali su seminar na temu "Dijete i mi - komunikacijom do bliskosti". Seminar je održan u sali Medžlisa IZ-a Srebrenik, a vodila ga je certificirana trenerica programa "Pet stubova roditeljstva" Merima Bejtagić-Makić.

U nedjelju, 3. 2. 2019. godine u džamiji džemata Nahvioci održan je prvi mevlud za žene na području Medžlisa IZ-a Čelić. Program su izvele muallime i koordinatorice za brak i porodicu Muftijstva tuzlanskog, te polaznice mekteba. Predavanje je održala profesorica Hasiba Saračević. Podršku u realizaciji mevluda dale su i koordinatorice i džematlije medžlisa Srebrenik, Janja i Brčko.

Članice Odjela za brak i porodicu Medžlisa IZ-a Janja tokom proteklih godinu dana održavale su redovna sedmična druženja koja su od posebnog značaja jer su okosnica svih drugih aktivnosti ovog Odjela, poput tematskih predavanja, posjeta, humanitarnih akcija i sl.

Već duži period Aktiv žena Medžlisa IZ-a Odžak i Udruga „Život“, u okviru međureligijske suradnje, ostvaruju zajedničke susrete. Tema susreta održanog 14. 3. 2019. godine bila je "Vjera, život i smrt", te šta o tome kažu Kur'an i Sveto pismo.

Grupa džematliki sa područja Medžlisa IZ-a Bosanski Šamac 14. 3. 2019. godine posjetila je Gradačac. Tom prilikom obišle su oklopni voz, kulu Husein-kapetana Gradaševića te Centar za aktivno starenje. Cilj posjete bio je upoznavanje sa prilikama u kojima radi i djeluje Centar, razmjena iskustava te druženje u okviru ove uzvratne posjete.

U Gradskoj džamiji u Bratuncu je 12. 1. 2019. godine proučen kelime-tevhid šehidima. Tevhidu je prisustvovala prof. Hasiba Saračević. Tom prilikom je upriličena i posjeta Timi Delić, majci i supruzi šehida, kojoj su tokom agresije na našu zemlju ubijeni sinovi Nedžad i Samir te suprug Mehmedalija.

U Kladnju je 14. 2. 2019. godine, u organizaciji Medžlisa IZ-a Kladanj i Odjela za brak i porodicu pri ovom medžlisu, održana promocija knjige *Badžije - pobožne muslimanke* autorice Sabine Voloder-Strinić.

U srijedu, 20. 2. 2019. godine u prostorijama Medžlisa IZ-a Orašje održano je predavanje za žene. Prisutnima se obratila

Ko nam može reći ko smo?

Mnogi se danas bore sa pitanjem identiteta, a naročito sa pronalaženjem svoga identiteta, njegovim otkrivanjem, uvažavanjem i prihvaćanjem, definisanjem, individualizacijom i branjenjem svoga identiteta od drugih.

Ali šta je identitet i sa čijom definicijom ga razumijevamo? Ko nam može reći ko smo ili ko bismo trebali biti?

Naša kultura? Društvo? Naši roditelji? Naš suprug? Naši prijatelji? Naše kolege? Ili sve gore navedeno?! Pa kako da ne bude čudno što su svi toliko zbunjeni?

Bog nam je u Svojoj beskonačnoj mudrosti i milosti ostavio riznicu lekcija i upozoravajućih priča kako bismo iz njih učili i kako bi nas poučio da je identitet o kojem treba istinski da brinemo naša vjernost Njemu. Kroz primjere poslanika i učenjaka, možemo naučiti mnogo o tome ko smo a ko definitivno nismo.

1. Kroz priču o Ademu i Havi, mir neka je s njima, učimo da NISMO određeni našim iskustvima i slabostima, već iskrenim pokajanjem i žaljenjem.
2. Kroz priču o Nuhu, mir neka je s njim, učimo da NISMO definisani napuštanjem i izdajama od porodice i voljenih zbog kojih patimo, već našim uvjerenjem i hrabrošću.
3. Kroz priču o Merjemi, mir neka je s njom, učimo da NISMO definisani klevetama i lošim mislima drugih, već čistoćom naših srca i našom cjelovitom i potpunom pokornošću Božijoj volji.
4. Kroz priču o Asji, mir neka je s njom, učimo da NISMO definisani našim otrovnim brakovima, već svojim apsolutnim i odlučnim vjerovanjem u Boga i Njegovu milost.
5. Kroz priču o Jusufu, mir neka je s njim, učimo da NISMO definisani našom spoljašnjom ljepotom ili pohlepom drugih, već našom unutrašnjom ljepotom i velikodušnošću.
6. Kroz priču o Ejubu, mir neka je s njim, učimo da NISMO definisani našim bogatstvima i materijalnim imetkom, već strpljenjem koje nadilazi veliku nesreću i gubitak.
7. Kroz priču o Musau, mir neka je s njim, učimo da NISMO definisani našom rječitošću govora ili širinom znanja, već svojom hrabrošću, poniznošću i snagom.

8. Kroz priču o Junusu, mir neka je s njim, učimo da NISMO definisani našim skupim greškama, već svojim kajanjem i željom da ih ispravimo.
9. Kroz priču o Omeru, da Bog bude zadovoljan s njim, učimo da NISMO definisani našom brutalnom snagom i strahom koji usadujemo u drugima, već našom mehkoćom i nježnošću.
10. Kroz priču imama Gazalija, da Bog bude zadovoljan s njim, učimo da NISMO određeni superiornošću našeg intelekta nad drugima, već našom krajnjom poniznošću, svijješću o našim duhovnim bolestima i nedostacima, i našim potpunim poštovanjem Boga.
11. I kroz priču našeg Voljenog, mir i spas neka budu nad njim, i njegova divna učenja učimo da NISMO definisani:

- bojom kože
- oblikom ili veličinom naših tijela
- našom fizičkom ljepotom ili nedostatkom toga
- našim porijeklom
- našim obrazovanjem
- porodičnom pozadinom
- našim znanjem
- našim spolom
- našim bračnim statusom
- našim mentalnim ili fizičkim zdravljem
- našom kućom
- našom odjećom
- našim grijesima

Njegova cijela misija bila je da nas podsjeti na to ko smo zaista i da je naš istinski identitet direktno i isključivo povezan s našom vjerom u Boga; i da je sve ostalo, u velikoj šemi stvari, nematerijalno i irelevantno, i na kraju neće ništa značiti.

Što je veća i snažnija naša vjera u Njega, to smo više samoaktualizirani i bliži onome što nam je Bog namijenio.

Neka nam Bog pomogne da ojačamo našu vjeru i naše vjerovanje u ono što jesmo, tako da nas niko drugi osim Njega ne može navesti da dovodimo u pitanje svoju sopstvenu vrijednost. Amin!

Hosai Mojaddidi
Prevela: Šemsa Šabanović

Pitanja i odgovori

pripremila
Emira Kavazović

Na pitanja odgovara muftija prof. dr. Enes Ljevaković, Fetva-i emin Vijeća muftija Islamske zajednice

Primanje injekcija tokom posta

Pitanje: Osoba prima tri vrste injekcija (vitaminska B12, hormonska – kortikosteroid, loklani anestetik – lidokain). Može li postiti?

Odgovor: Primanje navedenih injekcija ne kviri post jer one nisu hranljive injekcije. Vaš post će biti ispravan.

Napaštanje propuštenih dana ramazana

Pitanje: Da li se u slučaju namjernog prekida posta (jedan dan) mora napostiti 60 dana + broj dana koji se nisu postili, i da li ima određen period kada se treba to napostiti ili može do kraja godine? Isto tako me zanima, u slučaju da želim nahraniti siromaha, koliko dana ga moram hraniti i da li mu mogu dati određenu svotu novca unaprijed za taj određeni broj dana?

Odgovor: Da, u slučaju namjerno prekinutog posta dužnost je napostiti taj dan + 60 dana uzastopnog posta. Nije precizirano vrijeme napaštanje, tako da se može napostiti tokom godine u bilo koje doba, osim u vrijeme Bajrama i dana Tešrika. Ko ne bude u stanju napostiti zbog starosti ili bolesti, dužan je nahraniti 60 siromaha. Vrijednost hrane jednog siromaha iznosi koliko sadekatul-fitr za jednu osobu, sukladno standardu obaveznika (7 KM, 10 KM ili 20 KM). Novac se ne može uplatiti prije nastanka obaveze keffareta.

Post i odlazak zubaru

Pitanje: Naši pacijenti pitaju da li je moguće prati zube pastom/ispirati vodom za osvježavanje usta? Post i popravljanje zuba sa i bez anestezije, te vađenje zuba? Iako se već dugo piše o ovim temama na raznim stranicama i forumima, nas interesuje Vaš odgovor.

Odgovor: 1. Dozvoljeno je izapirati usta/zube radi osvježavanja, kao i prati zube pastom. Bitno je da se ništa od korištenih sredstava ne proguta. Vjerovjesnik, a.s., preporučio je da se tokom posta ne pretjeruje s dubinskim ispiranjem grla i nosa (madmada i istinšak) prilikom uzimanja abdesta kako voda ne bi slučajno skliznula niz grlo. Ovo pravilo važi i za sva druga izapiranja usta/zuba, nosa.

2. Popravljanje, kao i vađenje zuba, sa i bez anestezijske, dozvoljeno je i ne kviri post. Bitno je da se tom prilikom ništa od korištenog materijala ne proguta.

Prekidanje posta zbog zdravstvenog stanja

Pitanje: Imam 28 godina, i dijabetičar sam, inzulin-ovisni (4-5 puta dnevno primam inzulin pred obrok). Ovo je prvi ramazan da sam probala postiti (zbog bolesti nisam nikad ranije ni pokušavala), ispostila sam par dana. Međutim, zbog naglih padova šećera u toku dana moram prekinuti post. Zanima me kakav je moj položaj sad i jesam li dužna napostiti ove dane kada sam prekinula post zbog niskog šećera? Da li mi je grijeh ako zapostim ujutro, pa u toku dana mi šećer spadne i moram prekinuti post? Jesam li dužna platiti fidju (nezaposlena sam, i još me izdržavaju roditelji)?

Odgovor: Ako možete napostiti makar i kada dani budu kraći, pokušajte, uz konsultaciju s ljekarom, a ako ne možete, onda platite fidju kada i koliko možete. Allah nikoga ne zadužuje preko njegovih mogućnosti. Bitna je želja i namjera da se posti, a djela se prema namjerama vrednuju. Neka Vam je Allah na pomoći.

Da li korištenje inhalatora kviri post?

Pitanje: Da li mi korištenje inhalatora za astmu kviri post?

Odgovor: Mišljenja smo da to ne kviri post. Eventualni ostatak materije ne treba gutati, već izbaciti iz usta.

